

**STANDARBY OCHRONY MAŁOLETNICH
W SPECJALNYM OŚRODKU
SZKOLNO – WYCHOWAWCZYM DLA NIESŁYSZĄCYCH
IM. JANUSZA KORCZAKA W KRAKOWIE
(WERSJA SKRÓCONA)**

Spis treści

PREAMBUŁA	2
SŁOWNIK POJĘĆ:	3
ROZDZIAŁ I	4
Standard I. POLITYKA.....	4
ROZDZIAŁ II	4
Standard II. PERSONEL.....	4
Zasady w relacjach między pracownikiem a małoletnim	4
Zachowania niedozwolone wobec uczniów:	5
Zachowania dozwolone wobec uczniów:	5
Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.	6
ROZDZIAŁ III	6
Standard III. PROCEDURY	6
Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia wychowanka przez osobę ze środowiska rodzinnego	7
Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez ucznia w SOSW	7
Procedura interwencji w sytuacji przemocy wobec małoletniego przez pracownika Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego	7
Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu	7
ROZDZIAŁ IV	7
Standard IV. MONITORING.....	7

PREAMBUŁA

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników placówki jest działanie dla dobra młodzieży w jej najlepszym interesie. Pracownik Ośrodka traktuje uczniów z szacunkiem uwzględniając w relacjach ich potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec uczniów przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownik Ośrodka, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych placówki oraz swoich kompetencji. W trosce o bezpieczeństwo uczniów zwraca uwagę, czy nie popełniono względem nich czynu zabronionego lub czynu karalnego na ich szkodę, a także czy nie jest zagrożone ich dobro.

Standardy Ochrony Małoletnich to cztery zasady, których przyjęcie sprawia, że dana instytucja jest bezpieczna dla dzieci:

- I. Polityka
- II. Personel
- III. Procedury
- IV. Monitoring

SŁOWNIK POJĘĆ:

1. **Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niestyszących (SOSW)** – szkoły i internat znajdujące się w Krakowie przy ul. Grochowej 19.
2. **Pracownicy/personel** – osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Niestyszących
3. **Osoba współpracująca z Ośrodkiem** – osoba wykonująca zadania zleczone na terenie Ośrodka, na mocy odrębnych przepisów (np. pielęgniarka).
4. **Uczeń** – każda osoba pobierająca naukę w Specjalnym Ośrodku Szkolno – Wychowawczym dla Niestyszących.
5. **Wychowanek** – uczeń SOSW, który mieszka w Internacie przy SOSW
6. **Małoletni** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
7. **Przedstawiciel ustawowy** - rodzic bądź opiekun posiadający pełnię władzy rodzicielskiej lub opiekun prawny (osoba reprezentująca dziecko, ustanowiona przez sąd, w sytuacji, gdy rodzicom nie przysługuje władza rodzicielska lub gdy rodzice nie żyją).
8. **Opiekun faktyczny** – osoba sprawująca bez obowiązku ustawowego stałą opiekę nad uczniem, w momencie jego mieszkania w internacie.
9. **Krzywdzenie małoletniego** - popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub zagrożenie dobra małoletniego,
10. **Przemoc** – zamierzone i wykorzystujące przewagę siły działanie przeciwko drugiej osobie, naruszające jej prawa i dobra osobiste powodujące cierpienie i szkody.
 - przemoc fizyczna – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
 - przemoc emocjonalna – przemoc psychiczna, nazywana też przemocą emocjonalną, polega na używaniu komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu kontrolowania kogoś lub skrzywdzenia go na poziomie psychicznym.
 - przemoc seksualna – to każdy rodzaj zachowania skutkującego niechcianym kontaktem w sferze seksualnej. Może przybierać różne formy: fizyczną, werbalną, niewerbalną.
 - przemoc ekonomiczna – to przemoc, gdy jej sprawca używa pieniędzy albo innych dóbr materialnych po to, aby uzależnić od siebie finansowo drugą osobę. Jest to jednocześnie forma zaspokojenia potrzeby sprawowania kontroli i władzy.
 - ponad powyższe, każdy czyn wyrządzony na szkodę lub krzywdę dziecka w rozumieniu przepisów prawa międzynarodowego, prawa Unii Europejskiej (wewnątrz wspólnotowego) oraz przepisów prawa krajowego, innych ustaw oraz aktów wykonawczych.
11. **Dane osobowe ucznia** – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia.
12. **Koordinator ds. ochrony małoletnich** – pracownik wyznaczony przez dyrektora SOSW, odpowiedzialny za aktualizację niniejszych Standardów, monitorowanie ich przestrzegania oraz koordynowanie działań związanych z ich realizacją.

13. **Osoba odpowiedzialna za Internet** – wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez uczniów na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w Internecie.

Rozdział I

Standard I. POLITYKA

- w SOSW został stworzony dokument, który zawiera jasne wytyczne, jak przeciwdziałać naruszeniu praw dziecka, jak tworzyć środowisko bezpieczne małoletnim i jakie kroki podjąć w przypadku zagrożenia ich bezpieczeństwa
- z dokumentem – Standardami Ochrony Małoletnich został zapoznany cały personel Ośrodka, rodzice, opiekunowie prawni oraz uczniowie SOSW
- Standardy Ochrony Małoletnich są dostępne dla personelu, rodziców oraz uczniów w wersji papierowej (m.in. w sekretariacie Ośrodka) oraz na stronie www.soswgrochowa.pl
- na terenie Ośrodka w miejscach widocznych dla uczniów i rodziców zostały umieszczone numery telefonów, pod którymi można uzyskać pomoc

Rozdział II

Standard II. PERSONEL

- SOSW monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci
- dla SOSW obowiązują zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników
- W SOSW wprowadzone zostały zasady bezpiecznej relacji personelu z małoletnimi oraz relacji pomiędzy uczniami
- personel i pracownicy SOSW są systematycznie edukowani w zakresie rozpoznawania krzywdzenia dzieci, procedur obowiązujących w takich sytuacjach oraz udzielania pomocy w sytuacjach zagrożenia

Zasady w relacjach między pracownikiem a małoletnim

Wszyscy pracownicy Ośrodka działają z szacunkiem w najlepszym interesie małoletniego, uwzględniając jego dobro. Dbają przede wszystkim o bezpieczeństwo podopiecznych, szanują ich światopogląd, wyznanie oraz orientację seksualną uczniów. Nie dyskryminują ze względu na rodzaj niepełnosprawności.

- podczas kontaktu i rozmowy, pracownik nie zawstydzą, nie zastrasza, nie obraża i nie lekceważy, szanuje jego światopogląd, wyznanie oraz orientację seksualną; nie dyskryminuje ze względu na rodzaj niepełnosprawności

- w trakcie wystąpienia sytuacji trudnej dla ucznia nauczyciel, wychowawca rozmawia z podopiecznym na osobności, nie angażuje w rozmowę innych uczniów, jeśli nie ma takiej potrzeby
- pracownicy SOSW pamiętają o właściwej postawie i zachowaniu podczas rozmów z małoletnim; nie podnoszą głosu, nie oskarżają, nie stosują przemocy psychicznej czy fizycznej; używają języka pozbawionego ocen, etykiet, określeń stereotypowych, wulgarnych słów, gestów i żartów, obraźliwych uwag.

Zachowania niedozwolone wobec uczniów:

Personel SOSW w kontakcie z uczniami nie może:

- zawstydząć, lekceważyć, upokarzać, ośmieszać i obrażać
- krzyczeć, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie)
- ujawniać drażliwych informacji na temat swoich podopiecznych osobom do tego nieuprawnionym
- naruszać nietykalności cielesnej ucznia
- stosować żadnej formy przemocy fizycznej wobec uczniów (np. bicie, popychanie, zabieranie rzeczy, niszczenie rzeczy, itd.)
- wykorzystywać wobec ucznia relacji władzy lub przewagi fizycznej (np. zastraszanie, przymuszanie)
- nawiązywać jakichkolwiek relacji intymnych, seksualnych z uczniami
- utrwać bez zgody zainteresowanych i rozpowszechniać ich wizerunku
- proponować uczniom alkoholu, tytoniu czy innych używek
- zachowywać się niestosownie w obecności uczniów; zachowania niestosowne to m.in.: używanie obraźliwych słów, gestów, znaków migowych, wulgarnych żartów, niestosownych uwag, gróźb, zastraszania, wymuszania
- brać pieniędzy od wychowanków, zatrudniać ich ani wymieniać z nimi towarów i usług w zamian za przysługi.

Wszystkie zachowania niezgodne ze Standardami muszą być zgłaszane dyrektorowi Ośrodka.

Zachowania dozwolone wobec uczniów:

- nauczyciel, wychowawca może kontrolować łazienki i toalety ze względu na problemy zdrowotne uczniów lub na wzgląd na bezpieczeństwo podopiecznych
- ze względu na specyfikę niepełnosprawności uczniów dopuszcza się możliwość dotyku fizycznego w razie potrzeby: zainicjowania rozmowy, zwrócenia uwagi, ostrzeżenia oraz realizacji zadań opiekuńczo – wychowawczych i interwencyjnych
- kontakt fizyczny jest dopuszczalny, jeżeli wynika z czynności związanych bezpośrednio ze specyfiką prowadzonych zajęć
- wszystkie działania związane z opieką przedmedyczną ze strony pracowników i pielęgniarki są dopuszczalne
- dopuszczalne jest wejście do pokoju wychowanka bez jego zgody w sytuacjach związanych ze stanem zdrowia, interwencją, zagrożeniem bezpieczeństwa ucznia, łamaniem regulaminu internatu
- dopuszczalne jest komunikowanie się z wychowankami poprzez komunikatory bądź media społecznościowe, jeżeli dotyczy to kontaktów w celu przekazywania, wymiany istotnych informacji dotyczących spraw wychowawczych i dydaktycznych związanych

z działalnością Ośrodka, zapewnieniem bezpieczeństwa podopiecznym i organizacją pracy z uczniami, wychowankami.

Zasady dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone.

- uczniowie traktują się z szacunkiem, z poszanowaniem swoich przekonań religijnych, orientacji seksualnej, zwracają uwagę na swoje potrzeby
- nie dyskryminują kolegów i koleżanek ze względu na ich niepełnosprawność, odmienne funkcjonowanie, inny sposób komunikacji, specjalne potrzeby edukacyjne
- w kontaktach nie lekceważą, nie ośmieszają i nie obgadują się wzajemnie
- nie stosują we wzajemnych kontaktach przemocy i zachowań, które są nieakceptowane społecznie:
 - a) narażanie na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia,
 - b) bicie, szarpanie, popychanie lub inna przemoc fizyczna,
 - c) zmuszanie do podejmowania aktywności o charakterze seksualnym,
 - d) wyzywanie, ośmieszanie, plotkowanie, zastraszanie, zawstydzanie,
 - e) mowa nienawiści,
 - f) pożyczanie i nieoddawanie rzeczy i pieniędzy,
 - g) niszczenie mienia,
 - h) namawianie do picia alkoholu, palenia papierosów, stosowania innych używek,
 - i) nakłanianie do kradzieży,
 - j) szantażowanie,
 - k) izolowanie i wykluczanie z grupy,
 - l) wszelkie formy cyberprzemocy: nagrywanie, filmowanie bez zgody oraz publikowanie w mediach społecznościowych, naruszanie dobrego imienia małoletniego z wykorzystaniem jego wizerunku w sieci, obraźliwe komentarze, podszywanie się za małoletniego, hejtowanie
- uczniowie znają obowiązujące w Ośrodku procedury bezpieczeństwa, wiedzą, jak zachować się w sytuacjach zagrażających bezpieczeństwu innych uczniów.

Rozdział III

Standard III. PROCEDURY

Każdy uczeń doświadczający lub posiadający informacje o wystąpieniu przemocy powinien zgłosić to: wychowawcy/nauczycielowi/ lub osobom bezpośrednio udzielającym wsparcia i podejmującym dalsze działania, którymi są:

- Pedagog szkolny: mgr Anna Lachowska – Nazimek
- Pedagog szkolny: mgr Kinga Nowak – Kafel
- Psycholog Szkolny: mgr Barbara Gil
- Psycholog szkolny: mgr Marta Riess

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia wychowanka przez osobę ze środowiska rodzinnego

- w przypadku uzyskania przez wychowawcę, nauczyciela, pracownika SOSW informacji, że wobec małoletniego ucznia wystąpiła przemoc w rodzinie (uzasadnione podejrzenie o krzywdzenie) pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania tej informacji do pedagoga, psychologa lub dyrektora SOSW
- dalsze działania podejmowane są zgodnie z zapisem w Standardach Ochrony Małoletnich (wersja podstawowa).

Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez ucznia w SOSW

- podejrzenie stosowania przemocy wobec małoletniego przez innych uczniów, zgłaszane jest do wychowawcy, pedagoga, psychologa lub dyrektora SOSW
- pedagog, psycholog wraz z wychowawcą przeprowadzają rozmowę z osobą poszkodowaną oraz z osobą podejrzaną o stosowanie przemocy
- dalsze działania podejmowane są zgodnie z zapisem w Standardach Ochrony Małoletnich (wersja podstawowa).

Procedura interwencji w sytuacji przemocy wobec małoletniego przez pracownika Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego

- każde podejrzenie o stosowanie przemocy wobec ucznia przez pracownika Ośrodka zgłaszane jest dyrektorowi SOSW
- dyrektor zapoznaje się z okolicznościami zdarzenia, przeprowadza rozmowę wyjaśniającą z pracownikiem podejrzanym o stosowanie przemocy wobec małoletniego
- dalsze działania podejmowane są zgodnie z zapisem w Standardach Ochrony Małoletnich (wersja podstawowa).

Procedura postępowania w przypadku cyberprzemocy i stalkingu

- każdy kto posiada informację, iż wobec małoletniego ucznia SOSW stosowana jest cyberprzemoc bądź jest on ofiarą stalkingu jest zobowiązany zgłosić ją psychologowi, pedagogowi lub dyrektorowi Ośrodka.
- dalsze działania podejmowane są zgodnie z zapisem w Standardach Ochrony Małoletnich (wersja podstawowa).

ROZDZIAŁ IV

Standard IV. MONITORING

W SOSW Standardy Ochrony Małoletnich są monitorowane i weryfikowane pod względem zgodności podejmowanych działań z przyjętą polityką ochrony. Raz na dwa lata następuje ocena i aktualizacja obowiązujących Standardów.